Է. ՏԱՐԻ 1855 — ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՄՈՒՄ 12 ԱՐԵԳ 4382 — Հ. Տ. 20 ՄԱՐՏ 1890 — Ն. Տ. 1 ԱՊՐԻԼ 1890 — ՀԻՋՐ. 10 ՇԱՊԱՆ 1307 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ԱՐՏԱՀԱՏՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԶԱՐԳԱՐԱՆԻ ՕՐԱԳՐԻ Գալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան գահեկան արժէք	160
» » Կիսամեայ » »	80
» » Եռամսեայ » »	40
Գաւառաց » Տարեկան » »	200
» » Կիսամեայ » »	100
Օտար երկիրներէ տարեկան Ցրտնդ	56
» » Կիսամեայ »	28

Դուրս զրկուած լրագրաց համար ծախքը Ցնծկնութեան վրայ է
Խմբագրութեան զրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ լրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 20 ՄԱՐՏ, 1890

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՏԷՐՈՒՆԱԿԱՆ ՀԱՆԳԻՍՏ

Ա.

ԵՒՐՈՊԻՈՑ ՄԷՋ

Արդի կարծեցեալ ազատամտութեան հեգնած կրօնական հիմնարկութիւններէն մին էր տէրունական կամ կիրակնօրեայ հանդիսատ։ Կիւրակին սուրբ պահել սոսկ կրօնային գաղափար կը համարուէր, և իբրեւ այն առ ոչինչ կը դրուէր։ Բայց ահա բովանդակ քաղաքակիրթ աշխարհն՝ ի Պերլին Դեսպանախորհուրդ կազմելով՝ ոլորեց աշխարհային ամենօրեայ զբաղմանց կիրակնօրեայ դադարումը։ Տէրունական հանդիսատը Տէրութեանց օրուան խնդիրն է յԵւրոպա, և մեր ազգին համար ալ ինդրոյն անմիջական վերաբերութիւնը դիտելով, քիչ մը ծանօթութիւն և մեր կողմէ երկու խօսք անդէպ չենք համարիր։

Անգլիացիք և Ամերիկացիք առած մ'ունին թէ «ժամանակը դրամ է»։ Ուրեմն, ժամանակին յարդը գերազանցապէս կը ճանչեն։ Եւ հարկ չկայ յիշեցնելու թէ Անգլիացիք և Ամերիկացիք ո՛չչափ խստապահանջ են կիրակնօրեայ հանդստեան մասին։ Կիւրակի օրեր անգլիական և ամերիկեան քաղաքներ իրենց սովորական գործունեայ երեւոյթը կը կորուսանեն։ որովհետեւ ամէն ոք տէրունական հանդիսատ կը վայելէ։

Ոմանք կը կարծեն թէ բողոքական ազգաց յատուկ խստապահանջութիւն է այս։ Բայց քրիստոնէական ո՛չ մէկ հիմնարկութիւն բողոքական ազգաց սեփականութիւն է։ Միայն իրաւ է թէ կաթոլիկ ազգերն այս մասին վերջին ժամանակներս շատ անտարբեր էին։ Բայց անոնց մէջ ալ ո՛չ թէ հռոմէական եկեղեցին հակառակ պատուէր մը կուտար, այլ կարգ մը ազատամիտք՝ մարդուս ազատութեան և անձնիշխանութեան գաղափարին վրայ յենլով՝ անտեղի կը համարէին կիւրակի օրեր աշխատելու ազատութիւնը բառնալ։ Այս մտոք Ֆրանսացի ազատամիտներ գրանուէցան որք 1814ին հաստատեալ կիրակնօրեայ հանդստեան օրէնքը պախարակեցին և ի վերջոյ ջնջել տրուին։ Մտիկ չէին ըներ ո՛չ կաթոլիկներուն, ո՛չ անտեսադէտներուն, որք կը յիշեցնէին թէ մարդս մէքենայ չէ, այլ բարոյական էակ մ'է, և հանդստեան պէտք ունի ո՛չ միայն իւր մարմնոյն այլև իւր հոգւոյն համար։

Հետաքրքրաշա՜րժ հակապատկեր։ Հիմա Ֆրանսացի անկրօններն են որ ամենէն աւելի սաստկութեամբ կիրակնօրեայ հանդիսատ կը պահանջեն։ Դեսպանախորհրդոյ Ֆրանսացի պատուիրակներէն արմատական Պ. Թոլէն և ընկերվարական Պ. Տրյահէյ, յանուն մարդկային ազատութեան և մարդկային արժանապատուութեան, զօրեղապէս չատագովեցին կիրակնօրեայ հանդստեան կարեւորութիւնը։ Պ. Ժիւլ Սիմոն թէպէտ անկրօն չէ, բայց կղերամիտ մ'ալ չէ, և Պերլին երթալէն յառաջ ըսաւ. «Ես միշտ հարկաւոր դատած եմ շաբթուան մէջ մէկ օրուան հանդիստ, և այս մէկ օրն ի Ֆրանսա կիւրակին եւթ կրնայ լինել, շատ մը պատճառներով, յարգելու համար կրօնային ազատութիւնն, աւանդութիւնն, ևն»։ Այս այնչափ զարմանալի չէ որչափ հանրային շինութեանց ծայրայեղ սկեպտիկ նախարարին՝ Պ. Իվ Կիւյոյի սա խօսքեր, անգլիացի հեղինակ Մաքօլէյէ ներշնչեալ. «Տէրունական հանդստեան օրը կորուսեալ օր մը չէ։ Մինչ մարդկային ճարտարութիւնք կը դադրին, մինչ սալն ակօսին մէջ կը հանգչի, մինչ Սակարանը լուռ կը մնայ, մինչ ծուխը չի պատեր չի պակեր գործարանաց ծխնելոյզներն, անդին ուրիշ գործողութիւն մը կը կատարի, որ ամենէն գործունեայ աւուրց մէջ կատարուած աշխատութեան չափ կարեւոր է ազգաց հարստութեան համար։ Մարդը, մէքենայից մէքենայն՝ առանց որոյ ամէն մէքենայք անարժէք կը մնան, կը հանգչի, կը կազդուրի, կը վերակազմէ իւր ոյժը, այնպէս որ երբ երկուշաբթի իւր աշխատութեան վերսկսի, աւելի պայծառ խմցականութեամբ, աւելի բարձր մտքով և մարմնական վերակենդանացեալ կորովով գործի կը ձեռնարկէ։ Ո՛չ։ կիրակնօրեայ հանդիսատ որ աւելի ևս կը զօրացնէ և կը բարոյացնէ ժողովուրդը, չի կրնար ազգատութեան պատճառ լինել»։

* * *

Փարիզի Արուեստահանդիսի միջոցին գումարեցաւ միջազգային համաժողով մը, որ այն մեծ աղմուկին մէջ ուշադրութենէ վրիպեցաւ։ Քաղաքական և կրօնական ամէն տեսակ կարծեաց ներկայացուցիչ 200 անդամք մասնակցեցան։ Պ. Լէոն Սէ կը նախագահէր, և ի մէջ այլոց Միացեալ Նահանգաց Հանրապետութեան նախագահ Պ. Հարիսընի և Պ. Կլատսթոնի համամտութեան նամակները կարդաց, որք մեծապէս ազդեցին ունկնդրաց վրայ։ Պ. Հարիսըն կը դրէր. «Փորձառութեամբ համոզուած եմ թէ ձեռքով կամ գլխով աշխատող ամէն ոք պէտք ունի հանդստեան, զոր տէրունական օրը խղճի մտոք պահելով եւեթ կրնայ վայելել կանոնաւորապէս։ Մարդասէրք և քրիստոնեայք կրնան տարբեր տեսակէտներով նկատել խնդիրը։ Բայց մարդը թէ՛ իբրեւ կենդանի նկատենք թէ՛ իբրեւ անմահ էակ, ամենքս ալ համամիտ պէտք է լինինք թէ մարմինն ու միտքն հաւասարապէս հանդիստ կը պահանջեն, ըստ կարի լաւագոյն պայմանաց մէջ պահուելու համար։ Երկնային պատուէրն Աստուածաշնչոյ մէջ տեսնել չուզողներ մարդուս մէջ իսկ անշուշտ կը գտնեն զայն»։

Պ. Կլատսթոն, Անգլիոյ ազատամիտ կուսակցութեան ծերունազարդ պետը, կը գրէր առ Պ. Լէոն Սէ. «Եթէ կիրակնօրեայ հանդիստը բաղմաց կը թուի հոգեկան և քրիստոնէական կենաց պէտք, ուրիշ չատերալ նոյնչափ հաստատամտութեամբ կը պաշտպանեն զայն որպէս ընկերային պէտք։ Իմ մասս, միշտ չնայելով եղած եմ պարագայից ներած չափով վայելել կիրակնօրեայ հանդստեան առանձնաշնորհումն, և այժմ, յիսուն և եօթն տարուց հանրային աշխատանքից կեանքի մը գրեթէ վերջն հասած, իմ կենացս երկարութիւնն և դեռ ևս վայելած մտային կարողութեանցս պահպանումը կը վերագրեմ կիրակնօրեայ հանդիստն յարգելուս։ Իսկ ժողովրդեան ստուար դասերուն համար խնդիրն ե՛ւս առաւել կարեւոր է։ դերազանց ցապէս ընկերային խնդիր է»։

Այս համաժողովոյ հետեւանօք, ժողովրդական Դաշնակցութիւն Լան Կիրակնօրեայ Հանդիստեան ի Ֆրանսա անուամբ ընկերութիւն մը կազմուեցաւ, պատուակալ նախագահութեամբ Պ. Ժիւլ Սիմոնի և իրական նախագահութեամբ Պ. Լէոն Սէի, որուն անդամ են Լիոնի երկաթուղւոյն ընկերութեան գլխաւոր ճարտարդէտն, Ակադեմիոյ անդամք ոմանք, մեծ վաճառականք, գործարանատերք, ճարտարապետք և զանազան ընկերութեանց նախագահներ։ Իւրաքանչիւրք պարտաւորեալ էին աշխատութիւնները դադրեցնել կիւրակի և ասն օրեր, ի բաց առեալ ստիպողական պարագայներ։ 1886ին նախարարական հրամանագրով մը այս յօդուած ալ վերցաւ։

Բայց ի՞նչ եղաւ հետեւանքը։ — Գործաւորք փորձով տեսան որ իրենց կարծեցեալ ազատութիւնը չարաչար կը տուժեն։ կիւրակի օրերն աշխատելով չեն հարստանար։ ընդհակառակն աւելի կը վատթարանան մարմնով ու մտքով։ Գործարանք դադար չեն առնուր, և օր մը հանդիստ ընել ուզող գործաւորին տեղն ուրիշ մը կը բռնէ։ Ասոր վրայ հակադրութիւն մը սկսաւ. գործաւորք կիրակնօրեայ հանդիստը պահանջել սկսան, և ահա՝ Վիլհէլմ Կայսեր նախաձեռնութեան շնորհիւ, ազատամիտ Ֆրանսա, ուրիշ ազգերու հետ, կը վերադառնայ հին պատուական աւանդութեանց, Յառնարանեայ պատուիրանին պարունակած տէրունական հանգստեան։

* * *

Աւելի հետաքրքրաշարժ երեւոյթ մ'ալ կայ։

Գերմանական Ռայխսթակը վեցեօթն անգամ քուէարկութեամբ պահանջեց որ օրինօք պարտաւորութիւն դրուի կիւրակին յարգելու։ Բայց Պիզմարք իշխան միշտ կ'ընդդիմանար, գերման ճարտարագործութիւնը քրիստոնական և ուրիշ ճարտարագործութեանց հանդէպ յետնեալ դիրքի մէջ չթողլու համար։ զի երբ կան ազգեր որ կիւրակի օր կ'աշխատին, Գերմանիա ետ կը մնայ եթէ շաբթուն մէջ մէկ օր դադար ընէ։ Պիզմարք, իբրեւ հաւատարիմ Դաշնակցային Խորհրդոյն հակառակ քուէովը, Ռայխսթակին քուէն կ'ոչնչացնէր ամէն անգամուն։

Բայց ամէն կողմէ կիրակնօրեայ հանդիստ պահանջողաց թախանձանքը տեսնելով, Պիզմարք հնարք մը խորհեցաւ՝ հանրային կարծիքը լաւեցնելու յուսով։ Ձեռնարկեց ուղղակի ժողովրդեան ամէն դասուց կարծիքն իմանալ կիրակնօրեայ հանդստեան պէտքին վրայ։ 1885ին, ամեն արհեստից պետերուն ու գործաւորներուն, գործարանատերաց, առեւտրական սենեկաց, արհեստական ընկերակցութեանց և աշխատաւոր դասուց հարցում ուղղուեցաւ պաշտօնապէս, և պատասխաններուն ստացումն և դասաւորումն երկու տարիներ տեւեցին։ Քննութեան արդիւնքն երեք միաձուլ խոշոր հատորի մէջ արձանագրեցան, և երբ, 1887ի վերջն, արդիւնքն աչքի առջեւ բերաւ, Պիզմարք զարմացած մնաց։—Գործատերաց երկու երրորդն և գործաւորաց երեք չորրորդն աւելին ազդուապէս կը պահանջէին կիրակնօրեայ աշխատութեան խափանումն։ Այս ժողովրդային վճիռ մեծ տպաւորութիւն ըրաւ Գերմանիոյ մէջ, և յայնմհետէ արհեստաւոր ու բանւոր դասեր ամէն ժամանակէ աւելի սաստկութեամբ պահանջեցին կիրակնօրեայ հանդիստ։

Եւ երբ Պիզմարք իշխան նախարարապետական պալատէն դուրս կ'ելնէր՝ անկեալ իւր աշխարհահռչակ փառքէն, նոյն պալատէն ներս կը մտնէր՝ գործաւորականդեսպանախորհրդոյն հետ՝ տէրունական հանդիստը։ Վիլհէլմ Կայսր, որ առանց դժուարութեան կ'ելուցանէ կարծիքներ, ա՛ինչափ համամիտ է կիրակնօրեայ հանդստեան, որ այս խնդիրը կարգադրելու պաշտօն ունեցող յանձնախմբին նախագահ անուանեց զՏ. Քոլի արքեպիսկոպոսն Պրեսլաւի։

Ապաքէն բովանդակ Եւրոպիոյ մէջ նշանակալից շարժումմ մը կը տիրէ ի նպաստ վերահաստատման կիրակնօրեայ հանդստեան։

Զուիցերիա, Պելժիա և Հոլլանտա, երեք ճարտարագործ երկիրք, կը յարին այս շարժման, Աւստրիոյ, Անգլիոյ և Միացեալ Նահանգաց օրինակէն խրախուսեալ։ Ռուսիոյ մէջ եւս ամէն կողմէ հանրագրեր կ'ուղղուին առ Ս. Սինոդն՝ կիւրակի օր ամէն գործարանաց ու վաճառատանց փակումը խնդրելով։ Ալզաս-Լոռէնի մէջ, անմոռոռ կը պահուի կիրակնօրեայ հանդիստ տրամադրող ֆրանսական օրէնքն, որ Ֆրանսայի մէջ իսկ խափանեալ է, և Գերման կառավարութիւնը խղճի մտոք գործադրելով այս ֆրանսական օրէնք, «գրաւեալ դժբախտ գաւառաց տառապանքը կը մեղմացնէ», կ'ըսէ Ֆիգարօ։

Աշխարհի ամենէն աւելի ճարտարագործ, աշխատասէր և ամենէն աւելի հարուստ և լուսաւորեալ ազգաց այս միօրինակ ընթացքէն միթէ դաս մ'ալ մեք՝ Հայերս՝ պէտք չէ՞ առնունք։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀՐԱԺԵՇՏԻ ՏԵՍՈՒԿՑՈՒԹԻՒՆ ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍԵՐ ՊԻԶՄԱՐՔԻ ԵՒ ԽՈՒՆԻ ՀԵՏ

Պիզմարք իշխան տնցեալ յորիքշաբթի Վիլհէլմ Կայսեր ներկայացաւ հրաժեշտը մատուցանելու։ Իբր մէկ ժամ տեւեց տեսակցութիւնը։ Կայսրն և հրաժարեալ նախարարապետն զգուշացան վերստին յուզելէ այն գըրգռիչ խնդիրներ որք պատճառ եղած են այս հրաժարման։ Արդէն երկուքը քիչ ժամանակ առանձին մնացին։ Նոր նախարարապետ Զօր. Քափրիվի ներս մտաւ։ Պիզմարք իշխան Կայսրութեան արտաքին կացութեան մէկ համառօտ նկարագիրն ըրաւ, այն եզրակացութեան գալով թէ խաղաղութեան վտանգ չկայ ո՛չ մի կողմէ, և թէ մտահոգութիւն չեն կրնար պատճառել արեւելեան քանի մը դիպուածներ։ Կայսրն ապա հարցուց Պիզմարք իշխանին թէ ժամանակն ի՛նչպէս անցուցեալ կը խորհի։ Պիզմարք պատասխանեց թէ պահ մը ի Ֆրիտրիխսրուհ հանգչելէ յետոյ, ջերմուկ մը պիտի երթայ, հաւանօրէն ի Բիարիզ՝ իր պետին տեղեկութիւն հաղորդելու համար ըրածին ու ընելիքին վրայ։

Երբ հարցաքննիչ դատաւորին պաշտօնատունէն դուրս ելաւ, Միռ-ա Մօռի ձերբակալման հրամանագիր ունէր ի ձեռին։

Լա Հէյօն եւս ձերբակալել տալու գաղափարն ունեցած էր ի սկզբան։

Սակայն յետ խորհրդաժողովեան, այդ բանը չըրաւ։

Լա Հէյօն և Միռ-ա-Մօռ եթէ միևնոյն ժամանակ բանտարկուէին, պիտի յամառէին իրենց ուրացմանը մէջ, մինչ եթէ զատ զատ պահուէին, մէկէն խօսք մը կ'առնուէր, միւսին մէկ անխոհեմ ընթացքը կը դիտուէր։

Մարէսքօ նախամեծար կը համարէր իր ձեռաց տակ պահել գեղջկուհին։

Երբ յաջորդ օրը Շանդկրըլէ դարձաւ, Սիւլլի վաչտէն երկու ոստիկան-զինուորք կ'ընկերանային իրեն։

—Ի կրկին տեսութիւն, Հէյօն։

—Ո՛չ, զքեզ նորէն տեսնելու փափագ չունիմ։

—Ես միշտ պատրաստ եմ քեզ սովորեցնելու թէ լրտեսներն ինչպէ՛ս կորսան։ Ժամանակս պարապ չպիտի անցուցեմ։

Եւ արդարեւ, Մարէսքօ իր ժամանակը պարապ տեղը չկորսնցուց։

Նոյն օրն իսկ ժիէն գնաց ուր երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ հարցաքննիչ դատաւորին հետ։ Այս վերջինը, լրտեսին հաղորդած ծանօթութեանցը վրայ՝ անմիջապէս նոր քննութիւն մը բացաւ։ Մարէսքօ հեռագրեց ի Բարիզ՝ իր պետին տեղեկութիւն հաղորդելու համար ըրածին ու ընելիքին վրայ։

Երբ հարցաքննիչ դատաւորին պաշտօնատունէն դուրս ելաւ, Միռ-ա Մօռի ձերբակալման հրամանագիր ունէր ի ձեռին։

Լա Հէյօնն եւս ձերբակալել տալու գաղափարն ունեցած էր ի սկզբան։

Սակայն յետ խորհրդաժողովեան, այդ բանը չըրաւ։

Լա Հէյօն և Միռ-ա-Մօռ եթէ միևնոյն ժամանակ բանտարկուէին, պիտի յամառէին իրենց ուրացմանը մէջ, մինչ եթէ զատ զատ պահուէին, մէկէն խօսք մը կ'առնուէր, միւսին մէկ անխոհեմ ընթացքը կը դիտուէր։

Մարէսքօ նախամեծար կը համարէր իր ձեռաց տակ պահել գեղջկուհին։

Երբ յաջորդ օրը Շանդկրըլէ դարձաւ, Սիւլլի վաչտէն երկու ոստիկան-զինուորք կ'ընկերանային իրեն։

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼԲԻ

ԺԻԼ ՄԱՌԻ

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԴՐԱՄ

ՄԱՍՆ ՉՈՐՐՈՐԴ

ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆ

—Այո՛, այո՛, ըսաւ Լա Հէյօն խռովեալ ձայնով մը։ Կը յիշեմ։ Իրաւ է. շատ եղաքը չէր։

—Ու ատեն մը բաժնուեցաւ ձեզմէ։

—Գրեթէ տասն-հինգ օրէ ի վեր։

—Ո՞ր թուականին։

—Կեցի՛ք... այս անգամ կը յիշեմ։ Գրեթէ ճիշդ այն միջոցին էր երբ եղեռնադատ ատենին առջեւ պիտի ելլէիք։

—Ձեմ սխալեր, ըսաւ Ռընօտիէռ։

—Ի՞նչ կայ, ի՞նչ կայ, կը կրկնէր Լա Հէյօն զարհուրած և վտանգէ մը վախնալով։

Եւ միևնոյն ժամանակ, տոքթորին բոլոր այս հարցումներէն ոգեւորուած, կը վերածնէին իր առջի կասկածները Մարէսքոյի վրայ։

—Սա կայ որ, սիրելի բարեկամներս, այս մարդը պարզապէս ձեզի կը խաբէ...

—Ի՞նչպէս։ Ուսելիքին ստակը կը վճարէ։

—Կը խաբէ, որովհետեւ ինչ որ կ'երեւայ, այն չէ։

—Հապա ի՞նչ է։

—Ոստիկանութեան լրտես մը։

—Լրտե՞ս մը։ Ի՜նք, Մարէսքօն, կ'ըսէր Հէյօն։

—Ա՛հ, Տէր Աստուած, Տէր Աստուած, կը գոչէր Լա Հէյօն, որ նուազելու աստիճան տկարութիւն մը ունեցած էր։

Ու նստարանի մը վրայ նստաւ, իր քրտնաթոր ճակատը սրբելով։

—Ապահո՞վ էք, պարոն Ռընօտիէռ։

—Կը տարակուսի՞ս։

—Ապացոյց մը ունի՞ս ըսածիդ։

—Ձիս ձերբակալողը Մարէսքօն էր։

—Ա՛հ, անպիտանն, ա՛հ, թշուառակա՛նն, ի՜նչ կատակերգութիւն խաղաց մեր քթին։ Ինք որ ինձի հետ գաղտորսութիւն կ'ընէր, եւ երկրին բոլոր վաճառականներէն աւելի սուղ կը գնէր իմ երբեներս։

—Զքեզ աւելի լաւ կերպով խաբելու համար էր։

—Ինք որ իրեն դէմ ամբաստանագիր մը հանել տուաւ... միշտ գաղտորսութեան համար։

—Պատճառն այն է որ կը կասկածէր թէ կը խաբէիք զինքն և կ'ուզէր ձեր կասկածները փարատել։

—Իրա՛ւ է։ Այն ատեն, ըսել է թէ ոստիկան-զինուորներուն հետ համաձայնած էր։ Ա՛հ, դերասանները՛։

Ու բռունցքի հարուած մը իջեցնելով իր գլխուն։

—Ես կ'երթամ իրեն կը հասկցունեմ։ Ձեմ ուզեր որ այլ ևս հոս կենայ։

—Խոհեմութի՛ւն, Միռ-ա-Մօռ, խոհեմութիւն։ Այդ մարդը մի՛ անարգեր ուվրան ձեռք մի՛ վերցներ։ Վերջը քեզ սուղի կը նստի։

Միռ-ա-Մօռ ջաղացքը վազեց։

Դուրսէն կը լսուէր իր ձայնն որ կը գոչէր։

—Ա՛հ, խաբեբայ, անպիտան, ո՞ւր ես։

Լա Հէյօն ու Ռընօտիէռ վայրկեան մը առանձին մնացին։

—Հանգարտութի՛ւն, ըսաւ տոքթորը։

—Այս ի՞նչ փորձանքի պատահեցանք, կը մրմռար գեղջկուհին։

—Ի՞նչ բանէ կը վախնաս։

—Ձեմ գիտեր։ Այս մարդուն հետ՝ ամեն բանէ կը վախնամ։

—Անխոհեմութի՛ւն մը գործեցիր։

—Ձեռքէս եկածն ըրի չի տեսնուելու համար։ Ձեմ կարծեր որ ձիս նշմարած ըլլայ, երբ Ֆէյնի Տան անտառը դպցի պանքոտմսերը փնտռելու։

—Անկից ի վեր ի՞նչ պատահեցաւ։

—Ա՛հ, անկից ի վե՛ր, բան մը չեմ կըրնար ըսել։

—Ստակը լաւ պահուա՞ծ է։

—Այդ կողմէն վախնալու բան մը չի՛կայ։

—Հիմակ խորհուրդ մը տամ քեզի։

—Ըսէ՛ք, պատրաստ եմ անոր հետեւելու։

—Գումարին մնացեալ մասը պահեցէ՛ք։ Եթէ ոստիկանութիւնը տեսնէ որ այսպէս վրայէ վրայ գնումներ կը կատարէք, կը կասկածի։

—Կը հնազանդիմ ձեզ։

—Ցառաջիկային մէջ ժամանակ կ'ունենանք, առանց անխոհեմութիւն գործելու։

—Կը կարծէ՞ք թէ վտանգ մը սպառնայ մեզ։

—Ձեմ կարծեր... ո՛չ, ի զուր միտքս կը յոգնեցնեմ։ վտանգն ուսկի՞ց կրնայ գալ։ բայց եթէ այսօր Շանդկրըլէ եկած չըլլայի, եթէ Մարէսքօն տեսած ու ճանչցած չըլլայի, գործն աւելի գէշ հետեւանք կրնար ունենալ։

Լա Հէյօն սարսռաց։

—Ա՛հ, մրմռաց, միթէ մինչեւ վերջը այսպիսի դառն երկիւղներու մէ՞ջ պիտի ապրինք։ Խելքի՞ս կուգայ։ Լաւագոյն կը սեպեմ պանքոտմսերը առուակին մէջ նետել։

—Համբերութի՛ւն։ Մեծ գդուչութիւն պէտք է։ Եթէ զքեզ նեղեն, եթէ հարցաքննուիս ու բանտարկուիս, ինչ որ ձեմ կարծեր թէ պատահի, մի՛ մոռնար որ թէ՛ քեզ և թէ՛ ինձ համար կախաղան կըսպասէ, ուստի խոստովանութիւն մի՛ ըներ։

—Վրան ապահով կրնաք ըլլալ, բան մը չ'պիտի ըսեմ։

Տոքթորը վերստին կառքը հեծաւ ու մեկնեցաւ։

Ջաղացքին մէջ՝ Հէյօն կը պառկտար Մարէսքօյի երեսին։ Սակայն այս վերջինը չէր պատասխաներ։ Երբ ջաղացպանն իր բոլոր զայրոյթը դուրս թափեց, լրտեսը շատացաւ ըսելով։

—Ի կրկին տեսութիւն, Հէյօն։

—Ո՛չ, զքեզ նորէն տեսնելու փափագ չունիմ։

—Ես միշտ պատրաստ եմ քեզ սովորեցնելու թէ լրտեսներն ինչպէ՛ս կորսան։ Ժամանակս պարապ չպիտի անցուցեմ։

Եւ արդարեւ, Մարէսքօ իր ժամանակը պարապ տեղը չկորսնցուց։

Նոյն օրն իսկ ժիէն գնաց ուր երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ հարցաքննիչ դատաւորին հետ։ Այս վերջինը, լրտեսին հաղորդած ծանօթութեանցը վրայ՝ անմիջապէս նոր քննութիւն մը բացաւ։ Մարէսքօ հեռագրեց ի Բարիզ՝ իր պետին տեղեկութիւն հաղորդելու համար ըրածին ու ընելիքին վրայ։

Երբ հարցաքննիչ դատաւորին պաշտօնատունէն դուրս ելաւ, Միռ-ա Մօռի ձերբակալման հրամանագիր ունէր ի ձեռին։

Լա Հէյօնն եւս ձերբակալել տալու գաղափարն ունեցած էր ի սկզբան։

Սակայն յետ խորհրդաժողովեան, այդ բանը չըրաւ։

Լա Հէյօն և Միռ-ա-Մօռ եթէ միևնոյն ժամանակ բանտարկուէին, պիտի յամառէին իրենց ուրացմանը մէջ, մինչ եթէ զատ զատ պահուէին, մէկէն խօսք մը կ'առնուէր, միւսին մէկ անխոհեմ ընթացքը կը դիտուէր։

Մարէսքօ նախամեծար կը համարէր իր ձեռաց տակ պահել գեղջկուհին։

Երբ յաջորդ օրը Շանդկրըլէ դարձաւ, Սիւլլի վաչտէն երկու ոստիկան-զինուորք կ'ընկերանային իրեն։

Առաւօտուն շատ կանուխ էր։

Հազիւ լոյսը ճեղքուած էր։ Թռչունք կը ճռուողին ոստերուն մէջ, տատրակները վուվուներ կ'արձանէին ջուրին եզրը, կեռնեխները կը սուլէին, տորդիկները կ'երգէին։

Բնութեան զարթնումն էր, գարնան վերջաւորութեան սքանչելի օրով մը։

Միռ-ա-Մօռ նոր արթնցած էր։

Ոտքի վրայ կեցած կ'ուտէր կտոր մը սև հաց որուն վրայ ճերմակ պանիր կար։

Լա Հէյօն ջաղացքին մէջ կը թափառէր, երթևեկելով, իր առաւօտեան գործերը տեսնելով։

Նախ և առաջ Մարէսքօ ներս մտաւ։

—Բարի լոյս, Հէյօն, ըսաւ... ըսած էի քեզ թէ նորէն պիտի գամ։

Ջաղացպանն այնքան սաստիկ յուզում մը կրեց տեսնելով լրտեսն որուն կը հետեւէին երկու ոստիկան զինուորք, որ հացին պատառն ու դանակը ձեռքէն ինկան։

—Ա՛հ, տէր Աստուած, մոռցեց, անպատճառ ստակին համար եկած են։

Եւ սպասեց, բերանաբաց, գունատ, շփոթած։

—Էյ՛օյն, յանուն օրինաց կը ձերբակալեմ զքեզ։

—Զի՞ս, թոթովեց խեղճ մարդը։

—Այո՛, զքեզ։

—Բայց ես ի՞նչ ըրած եմ։

—Դու ինձմէ աղէկ գիտես։

(Շարունակելի)

Գերմանիոյ մեծագոյն պատուանշանին՝ Սեւ Արծուին մեծ շղթայն ցուցնելով, ըսեր է գոհարավաճառին. «Ա՛յլ եւս չպիտի կրեմ այս պատուանշանը։ Զիս ի Պերլին չպիտի տեսնէք այլ եւս։ Եթէ երբեք հարկադրիմ պաշտօնական արարողութեան մը դտնուիլ, ֆրանսական սեւ զգեստը պիտի հագնիմ, երկաթեայ խաչի կամ Սրբոյն Յովհաննու Ասպետաց խաչի պատուանշանը դրած։ Իսկ պաշտօնական համազգեստ հագած կարծեմ երբեք չպիտի տեսնէք զիս»։

* * *

Զօր. Քարիրվի արձակեց ոստիկանաց դումարտակն որք Պիզմարք իշխանը կը պահպանէին, և որոյմէ ոմանք իշխանին կը հետեւէին մինչեւ ի Ֆրիտրիխսրուհ։ «Ես ինքզինքս կրնամ պահպանել» ըսաւ Զօր. Քարիրվի՝ վերջ տալով այս ոստիկանական հսկողութեան։

* * *

Ֆէյլրոյի պատմութեան նայելով, Պիզմարք իշխանին կայսեր հետ վերջին տեսակցութենէն ետքը Պերլինցի ժողովուրդն այն աստիճան ջերմագին ցոյց մ'ըրաւ համակրանաց առ հրաժարեալ նախարարապետն, որ կրնայ ըսուիլ թէ «ժողովուրդը Պիզմարքի կողմը բռնեց Վիլհելմ Բ.ի հանդէպ»։

Պերլինի սովորաբար պաղարիւն ժողովուրդն եռանդալից Հուրեր (կեցցէ՛) կ'արձակէր ի պատիւ հրաժարեալ նախարարապետին։ «Ապրի՛ ծերունին» կը պոռային։ Խանդավառութիւնը ծայրագոյն աստիճանին հասաւ երբ ժողովուրդը կառքին ձիերը քակել ուզեց։ Իշխանը փար իջաւ. արտասուաց խոշոր կաթիլներ կը հոսէին իւր խորշոմեալ այտերէն վարս Ամեն կողմ՝ Danke! Danke! «Շնորհակալ եմ» կ'ըսէր, թոյլ չտալով հանդերձ որ կառքին ձիերը քակեն։

* * *

Օր մը, Ռայխսթակի Նստին ներկայ էր Վիլհելմ իշխան (արդի կայսրն) իրրեւ ունկնդիր։ Պիզմարք կ'ատենաբանէր, և գեղեցիկ հատուած մը արտասանեց սա մտօք թէ «Մեք ծերերս պէտք է անհետանանք ասպարէզէն, որպէս զի վերնան այժմեան սերունդներ ու թշնամութիւնք, որոյմէ նոր սերունդն ոչինչ պիտի հասկնայ»։

Պիզմարք հիմա վերջաւ մէջ տեղէն, և Վիլհելմ Բ. ամենուն հետ հաշտուելու կը պատրաստուի։

Նախ պիտի հաշտուի եղեր Բիսմարքլանտի դքսին հետ, որդի Հանովերի հակարքուսական թագաւորին, որոյ ո՛չ միայն երկիրն ու թագաւորութիւնն այլ և անձնական հարստութիւնը գրաւած է Բրուսիա։ Այս հարստութիւն 75 միլիոն մարք կը հաշուի, և Վիլհելմ Բ. զոյն ետ պիտի տայ եղեր Բիսմարքլանտի դքսին։ Պիզմարք ցարդ կը հաւանէր այս հարստութիւնն ետ տալու, բայց պայման դնելով որ Բիսմարքլանտի դուքսն հրապարակային յայտարարութեամբ մը հրաժարի հօրենական թագաւորութեան յաջորդելու իրաւունքէն։

Վիլհելմ Բ. պիտի հաշտուի եղեր նաեւ Ընկերվարականաց հետ, և նոյն իսկ իւր կաթոլիկ հպատակները սիրաշահելու հետամուտ է մինչեւ մէկ ասպիճան։

ԷՄԻՆ ՓԱՇԱ ԵՒ ՏՔԹ. ՓԵԹԵՐՍ

Էմին փաշա կը գրէ թէ «Ի Մոմպասա Արաբ մը երդմամբ հաստատեց մեզ թէ հանրածանօթ գերման երկրախոյզ Տքթ. Փեթերսի դիակը տեսած է»։ Տքթ. Փեթերս, ինչպէս յայտնի է, Էմին փաշան ազատելու կ'երթար մեծ կարաւանով մը։

ՆԱԹԱԼԻ ԹԱԳՈՒՀԻ

Ծանր դժուութիւն ծագեր է Նաթալի թագուհւոյն և խնամպետ Պ. Ռիսթիչի միջեւ։ Թագուհին չատ բարկացած է իւր որդւոյն տրուած «անարժան կրթութեան» համար, և ինծու նամակ մը գրեր է, որուն Պ. Ռիսթիչ ո՛չ նուազ կծու պատասխան մը տուեր է։ Թագուհւոյն բարեկամք իրեն խորհուրդ կուտան որ հեռանայ Պելգրատէ։

ԳԵՐՄԱՆԻ ՑՈՒՑԱԿԻՆ

Ի Պերլին կը կազմուի գերման ընկերութիւն մը՝ Արեւելեան Աֆրիկէի եզերաց վրայ երկաթուղի մը շինելու համար, որ մինչեւ Բիլիմանճարօ լեռնաշղթային պիտի երթայ։ Այս լեռնաշղթային բոլորտիքը զով օդ մը կը տիրէ, որ այն երկիրը քաջայարմար կը՝նէ եւրոպեան գաղթականութեան։

ԼՈՑՏ ԵՒ ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Աւստրիական-Հունգարական Լոյտ Ընկերութեան վարչական խորհրդոյ տեղեկագիրը ցոյց կուտայ թէ 1889 տարւոյն մէջ ընկերութիւնը 441,000 ֆիորին մնաս ըրած է։

Ընդհակառակն, անցեալ տարի Սեւ ծովու Ռուսական Շոգենաւային Ընկերութիւնն, ամեն ծախք հանելէ ետքը, մէկ միլիոն ռուպլի զուտ շահ ըրած է։

Այս վերջին Ընկերութեան յաջողութիւնը շատ մեծ է։ 100 ռուպլի հանուած իւր բաժնեթուղթ այսօր 25-30 պատիկ աւելի կ'արժէ։

ՆՈՐ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆՆ

Պուքրէշի մէջ Նոնայի երկու դէպքեր պատահեցան։ Բռնուողներն են երկու մանկամարդ գործաւորուհիք, որք կար գարած միջոցին թմրութեան մէջ ննկան։

ԱԶԳԱՑԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ինչպէս կանխաւ ծանուցուած էր, եկեղեցական ութ երեսփոխանաց ընտրութեան քուէարկութիւնն երէկ տեղի ունեցաւ ի Պարիսարքարան, կրօնական ժողովոյ կողմէ կարգեալ յանձնաժողովին միջոցաւ։ Ընդհանուր քուէարկուաց թիւն էր 140, որոց 110ը պատասխանած էին՝ 87ը նամակաւ և 23ն անձամբ։ Բացարձակ առաւելութեամբ քուէ ստացան.

1. Գեր. Մելքիսեդեկ եպսկ. Մուրատեան քուէ 80. Ա. վիճակ.
2. Գեր. Գրիգորիս եպսկ. Ալէքսեան քուէ 92, Բ. վիճակ.
3. Գեր. Գարեգին եպսկ. Սրուանձտեանց քուէ 70 Դ. վիճակ.
4. Գեր. Ներսէս Ծ. վարդպ. Աղանեան քուէ 78, Գ. վիճակ.
5. Արժ. Յակոբ Ծ. վրդպ. Աշոտ քուէ 64, Ե. վիճակ.

Իսկ համեմատականի մասին.

1. Արժ. Տ. Սահակ Ա. քհնյ. Տէր Սարգիսեան քուէ 49.
2. Արժ. Տ. Խորէն Ա. քհնյ. Փէշլիմանեան քուէ 44.
3. Արժ. Տ. Յովհաննէս Ա. քհնյ. Մկրտեան քուէ 41.
4. Արժ. Տ. Արիստակէս քհնյ. Ճիզմէճեան քուէ 38.
5. Արժ. Տամատ Ծ. վարդպ. Ոսկանեան քուէ 36.
6. Արժ. Խորէն վրդպ. Կիւրեղեան քուէ 36։

Ընտրեալներն իւր տեղեկագիրը պատրաստեց ընտրութեանց արդիւնքն հաղորդելու համար Ամեն. Ս. Պարիսարք Հօր և միանդամայն որոշեց խնդրել Ն. Ամենապատուութենէն որ համեմատականի ընտրութիւնը կատարուի յառաջիկայ ուրբաթ օր ի Պարիսարքարան։

Խառն ժողովոյ կողմէ կարգեալ այն յանձնաժողովն, որ պաշտօն ունէր քննել Ամեն. Ս. Պարիսարք Հօր կողմէ ներկայացեալ ծրագիրն ի մասին առաջնորդական վիճակաց վերակազմութեան և վանօրէից ընդհանուր բարեկարգութեան, հրաւիրուած է ի նիստ դումարիլ յառաջիկայ հինգշաբթի օր ի Պարիսարքարան ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պարիսարք Հօր։ Սոյն յանձնաժողով թէեւ անգամ մը միայն ի նիստ դումարուած էր, սակայն մեծամասնութիւն չդոյանալով գործի չէր ձեռնարկած։

Կրօն. ժողովոյ չարաթական նիստն երէկ տեղի չունեցաւ, զի մեծամասնութիւն գոյացած չէր և ներկայք ընտրութեան գործով միայն զբաղեցան։

Ժողովոյ նիստերը դադրած են մերձակայ Զատկական տօնին պատճառաւ։

ՎԵՐԱՁԻՆՈՒԹԻՒՆ ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

Ազգ. Հիւանդանոցի վերաշինութիւն յառաջ կը տարուի, և Պատ. Հոգաբարձութիւնն հանդանակութեան կը պտրաստի։ Պէտքերը մեծ են։ Կը ըսենք թէ մինչեւ ցարդ 15,000 ոսկւոյ չափ ծախք երթայէ յետոյ, տակաւին այնչափ մ'ալ պէտք է շինութիւնն ի գլուխ հանելու համար։

Վսեմ. Կարապետ պէյ Դարաքեհեան բարեհաճած է իւր մեծ պարտէզն նուիրել 5-6000 ծառեր, աւելի քան 200 ոսկւոյ արժէքով, նոր Հիւանդանոցին ընդարձակեալ պարտիզին մէջ տնկուելու համար։ Պատ. Հոգաբարձութիւնը ջերմագոյն շնորհակալութիւն յայտնած է այս նուէրին համար, որ մեծապէս պիտի նպաստէ գեղեցկացնելու գլուխեան այն նախանձելի յարկը։

Ներկայ Մեծ Պահոց ապաշխարութեան օրերուն մէջ, սովորականէն շատ աւելի սաստիկ թռով բազմութիւն մը մայրաքաղաքիս զանազան կողմերէն ամեն հինգշաբթի առաւօտ կը դիմէ Դալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցին։ Ուխտաւորաց այս ընդհանուր համախմբման եթէ մեծապէս կը նպաստէ օդերուն գեղեցկութիւնը, անոր գլխաւոր դրդիռն է մնայուն եկեղեցական արարողութեանց եւ երգեցողութեանց մասին տարուած մասնաւոր խնամքը։ Այս նպատակաւ, նշանաւոր երաժիշտ-դաստուաց խումբ մը հինգշաբթի առաւօտեան ժամերգութեանց կը մասնակցի քաղցրալուր երգեցողութեամբ։ Այդ դպրապետներն են՝

Պ. Գրիգոր Զէվիկեան
Պ. Ռուբէն Ճիվանեան
Պ. Միհրան Տր. Ահարոնեան
Պ. Պիմէն Տր. Գասպար
Պ. Գրիգոր Շահնազարեան

Ցառաջիկայ հինգշաբթի առաւօտ, դպրաց այս ընտիր խումբը վերջին անգամ ըլլալով պիտի մասնակցի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ կատարելի երգեցողութեանց, եւ Գեր. Գարեգին եպիսկոպոս Սրուանձտեանց նոյն օրը Մեծ Պահոց վերջին քարոզը պիտի խօսի ի հոգեւոր մխիթարութիւն ժողովրդեան։

Քաղաքական ժողովն հրաւիրեալ է ի Նիստ դումարիլ յառաջիկայ ուրբաթ օր ի Խորհրդարանի Դալաթիոյ։

Ուսումնական ու Տնտեսական Խորհուրդք վաղը խառն նիստ մը պիտի ընեն ի Պատրիարքարան։

Ամեն Ս. Պարիսարք Հայրն հեռուեւեալ շրջաբերականն ուղղած է մայրաքաղաքիս եկեղեցեաց քարոզիչներուն.

Ս. Յարութեան հրաշալի տօնը կը մերձենայ՝ յորում պարտական է ամեն քրիստոնեայ քառասնօրեայ ապաշխարութիւնը արդիւնաւորելու համար Ս. Հաղորդութեան մասնակցիլ։ Սակայն ժամանակիս անտարբերութեան սառն հոգին՝ որ դժբաղդաբար կը տիրէ այսօր չատերու մտաց վրայ՝ պատճառ եղած է՝ որ ապաշխարութիւն գործող և Ս. Հաղորդութիւն ճաշակող հաւատացելոց թիւը շատ նուազած է։ Ուստի մեր քարոզչաց պարտքն է անտարբերութեան հոգին հալածելու համար արծարծել հաւատացելոյց մտքին մէջ մեր սուրբ հաւատքին պահանջած ջերմեռանդութիւնը. պէտք է ազդու և սրտաշարժ քարոզներով բացատրել ժողովրդեան Աստուծոյ խօսքին և պատուիրանաց ուժը, անշարժութիւնը եւ յաւիտենականութիւնը եւ յորդորել որ ի բաց թողուն անտարբերութեան հոգին եւ ի մասին քրիստոնէական պարտաւորութեանց խոսպէս Նմանին իւրեանց նախնի ասուածապաշտ հարց՝ որք այս հրաշալի օրերը կը հաշուէին, ապաշխարութիւնն կը կատարէին և հաւատով եւ երկիւղածութեամբ առ Ս. Հաղորդութիւն կը դիմէին։

Ձեր պարտքն է, Սիրելիս, ազդու քարոզութեամբ ջանալ նորոգել ժողովրդեան աստուածապաշտութեան հոգին, և ինչպէս Պարիսարքարանս ժամանակ առ ժամանակ պատուիրած է թէ՛ գրով եւ թէ՛ բանիւ՝ Աստուծոյ բեմէն միայն Ս. Աւետարանի բարոյականը քարոզել զուտ հոգեւորական յորդորակներով, ինչպէս Ս. Աւետարանի յատկացած աստուածային բեմին պատշաճութիւնը և մեր դարաւոր սովորութիւնը կը պահանջեն։ Մեր քարոզչաց և Ս. վարդապետաց ընթացքը ինչ որ էր պէտք է միշտ անոր համեմատ վարուիք, այն է Ս. Աւետարանը ուղղափառութեամբ բացատրել, տաստուածսիրութիւն եւ եղբայրսիրութիւն քարոզել, առանանկ եւ կարօտեալս գութ եւ խնամք ունենալու յորդորել, որպէս զի գթութեան եւ ողորմութեան շնորհիւ ամեն քրիստոնեայ գոհ եւ ուրախ սրտով օրհնէ զԱստուած եւ իւր աստուածապաշտութեան պարտուց համեմատ օրհնէ և աղօթէ նաեւ իւր սիրելի թագաւորին անգին կենաց համար, ինչպէս Ս. Առաքելն ալ կը պատուիրէ ըսելով. «Աղօթս արարէք մանաւանդ վասն թագաւորի. զի խաղաղութեամբ և հանդարտութեամբ վարեսցուք զկեանս մեր ամենայն աստուածապաշտութեամբ և սրբութեամբ, զի այս է բարի և ընդունելի առաջի Աստուծոյ։»

Ողջ լեր՝ որ
ՊԱՏՐԻԱՐՔ Կ. ՊՈԼՍՈՅ
ԽՈՐԷՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

17 մարտ 1890

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԻՏԱԼԻՈՅ ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԳՆ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

ԻՇԽԱՆՆ Ի ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ, Ի ՀԷՅՊԷԼԻ ԵՒ Ի ՄՈՒՏԱՆԻԱ

Իտալիոյ գահաժառանգը կիրակի օրը ժամ 5ին Նիկոմիդիա ժամանելով, կայսրանին մէջ մեծ պատիւներով ընդունուեր է կառավարիչ Սըրբի փաշայի, զինուորական հրամանատարին, այլ պաշտօնէից և զինուորաց կողմէ։ Ն. Բարձրութիւն քաղաքին նշանաւոր վայրերն այցելելէ յետոյ, ժամ 6½ին կառախումբով Սապանճա ուղեւորեր է իւր հետեւորդաց հետ։ Կառախումբին անցած պահուն թէ՛ ժողովուրդը և թէ՛ ճամբուն վրայ աշխատող գործաւորք համակրական ցոյցեր ըրած և ծաղկեփունջեր նուիրած են։

Անատոլուի երկաթուղեաց ընկերութեան արտօնատէր Պ. Բաուլա և տնօրէն Պ. Բիւլման իշխանին համար յատկապէս քէօշկ մը շինել տուած էին։ Բէօշկին ներքին մասը զարդարուեր է ծանրագին գորգերով որոց վրայ գտնուած էին Իտալիոյ թագաւորին ու թագուհւոյն պատկերները։ Իսկ արտաքին մասին վրայ կը ծածանէին օսմանեան ու իտալական դրօշակներ։ Բէօշկին մէջ քսան հրաւիրելոց համար պատրաստեալ սեղան մը տրուեր է որուն ներկայ գտնուեր են Իշխանն, իւր հետեւորդք, Նիկոմիդիոյ կառավարիչն և Պ. Պ. Բաուլա ու Բիւլման։

Պ. Բիւլման՝ Իշխանին կենաց բաժակ առաջարկելով, գոհունակութիւն յայտնեց որ այս գիծ, որուն հատատութեան գործին իտալական դեսպանատունն ևս նուիրած էր իւր ձեռնտուութիւնը, իւր մէկ մասին մէջ, որ մինչեւ Սապանճա երկարձգուած է, առաջին անգամ Ն. Բարձրութիւնը կ'երթեւեկէ։ Իշխանն, ի պատասխանի, շնորհակալութիւն յայտնելով, իւր բաժակը պարպեցաւ կենաց և բարօրութեան վասն Ս. Սուլթանին ըսելով թէ օսմանեան երկրի ժողովուրդը պէտք է միշտ երախտապարտ մնայ Ն. Վեհափառութեան։

Ճաշէն յետոյ, Իշխանը շոգեմակոյկով պտոյտ մը կատարած է Սապանճայի լճին վրայ և ժամ 9ին Նիկոմիդիա վերադարձեր է կառախումբով։ Ն. Բարձրութիւն արժանավայել պատիւներով առաջնորդուած է Ֆէյֆոյ շոգենաւն, որ դիշերուան ժամ 4ին կղզիներու առջեւ ժամանեց։ Իշխանը դիշերը շոգենաւին մէջ անցուց։ Մեծ կղզւոյն մէջ գտնուող իտալացիք լուսավառութիւններ կատարեցին։ Հէյպելի կղզւոյն մէջ ծովային վարժարանն ալ առջեւ ևս լուսավառութիւնք կատարուեցան։

Իշխանն երէկ առաւօտ իւր հետեւորդաց հետ Հէյպելի կղզին ելաւ։ Ծովային վարժարանի քարտիին վրայ կը գտնուէին վարժարանին տնօրէնը թարեար փաշա, սպայք, ծովային զինուորք և ոստիկան-զինուորք, որք բաւական կեցած էին։ Իշխանն հանդիսաւոր կերպիւ վարժարան առաջնորդուելով այցելեց բոլոր դասարաններն և ալակերտաց հարցումներ ուղղեց և գոհունակութիւն յայտնեց տրուած պատասխաններուն համար։ Աշակերտք Ֆրացան, թուրի մարզանքներ և մարմնամարզութեան փորձեր կատարեցին։ Իշխանը այցելեց նաեւ վարժարանին այլ մասերն և իւրաքանչիւր սպայի զատ զատ իւր գոհունակութիւնը յայտնելէ յետոյ Մեծ կղզի դնաց մակոյկով և Ֆէյֆոյ շոգենաւն ալ հետեւեցաւ այդ մակոյկին։ Իշխանին մակոյկն պտտուն վարժարանին սպայք և աշակերտք քարտիին վրայ բարեւի կեցան և Ֆէյֆոյ շոգենաւին և մարզարանի ծառայող միւս շոգենաւին զինուորք կայմերուն վրայ ելնելով բարեւեցին զն. Բարձրութիւն։

Իշխանը Մեծ կղզւոյն մէջ եւս պտոյտ մը կատարելէ յետոյ ժամ 4ին Մուտանիա ուղեւորեցաւ Ֆէյֆոյ շոգենաւով։ Ն. Բարձրութիւն երէկ իրիկուն Մուտանիա ժամանեց, ուր դայմագամին ու այլոց կողմէ ընդունուեցաւ և իւր հետեւորդաց հետ Պրուսա ուղեւորեցաւ կառքով։ Իշխանին կը հետեւին մայրաքաղաքէս յատկապէս ղրկուած հեծելազօրաց գումարտակ մը։

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆԵՐ

Ագրիանուպոլսոյ Վիլզէ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Մէհմէտ Նիւգէհէթ պէյ, գայմագամ Գանտէրէի։

Նիկոմիդիոյ Գանտէրէ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Բէշիր պէյ, գայմագամ Թրէմէի։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Ոստիկանութեան Նախարար Քեամիլ պէյ երէկ Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և Ներքին գործոց Վսեմ. Նախարարին հետ։

—Ֆրանսական, պարսկական, հելլենական և հոլանտական դեսպանք երէկ Բ. Դուռն երթալով, յաջորդաբար տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին և Վսեմ. խորհրդականին հետ։

ՕՍՄ. ՊԱՐՏԱՑՈՒՄՔ

Ուրբաթ իրիկուն եղած կայս. Իրատէ մը կ'արտօնէ Ելմեական Նախարարն՝ Տաքիլիէի ու Սէհիմի պարտատոմսերը միակ պարտատոմսի մը վերածել։ Այս ծրագրի մանրամասնութեանց վրայ քանիցս խօսուած է արդէն։

ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՐՏԱՑՈՒՆՔ

Մարտ 4ին վերջացող ելմական տարւոյն մէջ Սիրքէճիի մաքսատան հասութից դումարը կը հասնի 29,000 ոսկւոյ, որ բաղդատմամբ նախորդ տարւոյն՝ 1304 ոսկւոյ առաւելութիւն մը ցոյց կուտայ։ Մաքսային վերատեսուչ Բայիզիթ փաշա յարմար վայր մը կը վնտռէ պտղոյ մաքսատունն առ ժամապէս հոն փոխադրելու համար։ պըտղոյ արդի մաքսատունը քանդուելով, նորէն պիտի կառուցուի եւրոպական ոճով։ Տնօրէնութեան դրասենեակաց մէկ մասն ևս ի նորոյ պիտի կառուցուի։ Առ այժմ այդ դրասենեակները Պաղչէ-դարու խանի մը մէջ կը փոխադրուին։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐՔ

Թուրքիոյ և Աւստրիոյ միջեւ վերանորոգելի առեւտրական դաշնագրոյն կնքման համար կազմեալ յանձնաժողովն, ընդ նախագահութեամբ Վսեմ. Յարութիւն փաշայի, իւր աշխատութիւններն աւարտելու վրայ է և ի մօտոյ տեղեկագիր մը պատրաստելով, պիտի մատուցանէ ձեռնհաս իշխանութեան։

* * *

Անգլիոյ հետ վերանորոգելի առեւտրական դաշնագրոյն համար կազմեալ յանձնաժողովը վաղն իւր առաջին նիստը պիտի ընէ ընդ նախագահութեամբ Վսեմ. Յարութիւն փաշայի։

ՓԱՍՏԱՐԱՆԱՑ ԿՈՂՄԱՆ

Կ. Պոլսոյ փաստարանաց Կաճառն իւր դիւանի ու վարչական խորհրդոյ ընտրութիւնը կատարելով այս օրերս, հետեւեալ կերպով կազմեց զայն.

Պ. Յ. Պառօֆի՝ Նախագահ, Պ. Ա. Բօսթօլիտէս՝ Ընդդատաւոր, Պ. Ի. Բառ՝ Դրամատար։

Վարչական Խորհրդոյ անդամ ընտրուեցան՝ Տէարք Ֆիւրլանի, Պառաս, Ժագօպօ, Միհի, Ալեքսանդր էֆ. Մէրեէմիւլի և Թօղաբօ։

ՄԱՐՍԱՑԻՆ ՍԱԿԱԳԻՆՔ Ի ՖՐԱՆՍԱ

Թուրքիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ կնքեալ առեւտրական դաշնագրոյ պայմանագրին ամենայն առաջին օրն աւարտած ըլլալով, Ֆրանսական մաքսատունք սկսած էին օսմանեան ապրանքներէ ընդհանուր սակագնոց համաձայն մաքսատուրք առնուլ, փոխանակ պայմանագրեալ սակագնոյն համաձայն առնելու։ Արդ, Բ. Դուռը, կրնէ Հէյֆէրի, իմանալով զայս զեկոյց մը ըրած է ֆրանսական դեսպանատան եւ ասոր վրայ, ինչպէս երեկի հեռագիրը ծանոյց, Ֆրանսայի Արտաքին Նախարար Պ. Ռուվիէ հրամայած է որ դարձնել մարտ 9էն ի վեր օսմանեան ապրանքներէ առնուած յաւելուածական մաքսը եւ յետ այսորիկ Թուրքիոյ հետ պայմանագրեալ սակագնոյն համեմատ մաքս առնուլ Թուրքիոյ ապրանքներէն։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՍԵՆՆԱԿ

Կ. Պոլսոյ Առեւտրական Սենեկի նոր դիւանն հետեւեալ կերպով կազմուած է.

Արիստակէս էֆ. Ազարեան՝ Նախագահ, Ֆէրիտ պէյ՝ դէր-Նախագահ, Բաղանոյա էֆ. և Սինեարերիմ էֆ. Մանուկեան Խորհրդական, Պ. Ժօզէֆ Լէվի՝ Ընդդատաւոր։

Առեւտրական Սենեկին կողմէ Ապահովութեան Մնտուկի վարչութեան մնա պատուիրակ ընտրուած է Տիգրան էֆ. Կիւմիւշկերեան։

ԱՂԷՏ ՄԸ Ի ԳԴԻ

Փետրուարի 23րդ օրը Գդիի Լենարիա գիւղախմբի Եղմայը գիւղին մէջ ապէտ մը պատահած է։ Գիւղին մէջ գտնուած բլուր մը յանկարծ փլեր է գիւղին մէկ մասին վրայ և ութ տուն հանդերձ բնակչօք ու կարասիօք հողերու կոյտին ներքեւ մնացեր են։ Բընակիչներէ հինգ հոգի միայն ազատուեր են։ Ընդ ամենը 31 հոգի, այլ և կին, փլատակաց ներքեւ մնացեր են։ Չորս կողմէ օգնութեան փութալով հողերու ներքեւէն հաներ են այդ խեղճերէ մէկ քանի օրք տակաւին ողջ են եղեր։ Կարելոյ կուսակալութիւնն, ըստ տեղեկագրութեան Գդիի գայմագամին, հրամայած է փութով քննութիւններ կատարել այդ կարգի վտանգաւոր տեղերու համար և ժողովուրդը վտանգէ զերծ պահել։ Նոյնպէս ինքնասլոյց մասին եւս պէտք եղած օգնութիւնն ու դիւրութիւնը ընծայելով, մանրամասնօրէն տեղեկագրել։

ԵԳԻՊՏՈՍԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Եգիպտոսէն կը գրեն թէ, կ'ըսէ Սուէզէ, մէկ քանի օրէ ի վեր Գահիրէի մէջ զրոյցներ կը շրջին նախարարական փոփոխման մը վրայ, զի նախարարապետ Բիազ փաշայի և Անգլիոյ քաղաքական գործակալ Սըր Իվիլին Պէյրինկի միջեւ անհամաձայնութիւն մը ծագած է։

ԿՐԷՏԷ

Կրէտէէ կը գրեն թէ կղզւոյն արտասովոր հրամանատար և կուսակալի փոխանորդ Շաքիր փաշա Բիսամն գաւառին մէջ քննական պտոյտ մը կատարած է իւր հետն ունենալով զօրաբաժնի հրամանատար Խարահիմ փաշան։ Շաքիր փաշա կղզւոյն հիւսիսային արևմտեան կողմը դտնուած ծովեզերեայ զինուորական կէտերը քննած է։ Ն. Վսեմութեան ընկերացած է անգլիական հիւպատոսը։ Շաքիր փաշա տեսած է թէ կղզւոյն ամեն կողմը կատարեալ հանգարտութիւն կը տիրէ և թէ ժողովուրդն իւր անձնական գործերով ու աշխատութեամբ կ'զբաղի։

ՄՕՌՖԻՆԻ ԳՈՐԾԱՌՈՒԹԻՒՆ

Սմիւռնիի մէջ հետեւեալը կը կարդանք.

Վերջին օրերս տխուր պատահար մը բաւական յուզած է մայրաքաղաքիս հասարակութեան բարձր դասը։ Շնորհալին տիկին Պ...հիւանդանալով, բժիշկ մը կոչել կուտայ։ Ը հարցրդեն մեզ,—և այս լուրը վերապահութեամբ կը հրատարակենք,—թէ բժիշկը մօռֆինն կը պատուիրէ։ Մօռֆինը սովորաբար կը գործածուի բրժշկութեան մէջ և արդիւնաւոր կ'ըլլայ։ Մինակ, անոր քանակութիւնը լաւ ճշգել գիտնալու է։ Կ'երևի սակայն թէ վերոյիշեալ բժիշկը կամ անուշադրութեամբ եւ կամ... ուրիշ պատճառով, սովորական չափէն աւելի մօռֆին տուաւ որուն ազդեցութիւնն այնքան անպատասխանելի տիկին Պ...ի համար, որ ուղեղային տագնապ մը ունեցաւ յանկարծ։ Թիմարութեան նշաններ սկսան ցոյց տալ, այլանդակ շարժումներով ու ձեւերով։ Դիրքին է ըմբռնել ընտանեաց յուզումը։ Բարերաղդաբար անմիջական դարմաններ հասցուելով, առաջքն առնուեցաւ աղէտի մը որ կրնար ցաւոց մատնել ամբողջ ընտանիք մը։

Տիկին Պ... վտանգէ զերծ է այս պահուս և լաւ վիճակի մը մէջ կը գտնուի։

ՑՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆ

Ցունաց Պատրիարքարանի քաղաքական ժողովէն հրաժարեալ չորս անդամից տեղ, որք են՝ Տիվրդրաքի էֆ. Բասբալի, Լէֆթերաքի փաշա, Պ. Բաղանօյա և Պ. Ժ. Կարօֆալիտիս, նոր ընտրութիւնք կատարուելով այս կիրակի, ընտրուեցան՝ Բօսթաքի էֆ. Վլայանի, Պ. Քիրիաքօ Հաճօրուլօ, Պ. Ժ. Կարօֆալիտիս (վերընտրեալ), և Պ. Ժ. Վասիլիատիս։

—Եկմական Նախարար Վսեմ. Յակոբ փաշա այս տարի եւս Եէնի-գիւղ պիտի երթայ ամրան եղանակը հոն անցնելու։ Ն. Վսեմութիւն Բամնտոի տունը վարձած է։

—Այսրնի երկաթուղեաց ընկերութիւնն սկսած է շինել Պալաթքէն ի Սէօքէ շինուելիք երկաթուղւոյ գիծը։ Երկաթուղիներու շինութեանց պատուիրակ տեղական-զինապետ Շերիֆիֆատին պէյի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուած է որոշելու համար այդ գծի անցնելիք տեղերուն վրայ գտնուած հողերուն գինը։

—Վերաքննիչ ատեանի ընդհանուր դատաստանի օգնականներէն Բէյուֆ պէյ 450 ոսկի չհած է իտալական պարգեւաւոր վիճակահանութենէ մը։

—Կարնոյ ոստիկան-զինուորաց սպաներէն հարիւրապետ Թոսուն աղա, Ալի աղա և երկու ոստիկան-զինուորք, որք յաջողած էին ձերբակալել կէօմրէքսիզ օղլու Շէվգը անուն աւազակապետը, կայսերական՝ իրենց ամաթոշակին քանակութեամբ դրամական պարգեւներ պիտի ստանան։

—Ոստիկանութիւնն երէկ հեռաւոր վայրեր աքսորեց տասն և մէկ վաղեմի չարագործներ։

—Երէկ ժամը 9ին Պոլիս Մեծ Նոր Խանին մէջ թիւ 38 տնեակին հասատաեալ ամերիկեան կուռւի վաճառական Աթանասիոսի եղբարց Բօսդաքի էֆֆէնտին յանկարծամահ եղաւ։

—Տր. Վիրիով հինգշաբթի իրիկուն Պէյրլիէն մայրաքաղաքս հասաւ եւ շաբաթ օրը Հիսարլրը ուղեւորեցաւ տեղւոյն հնութիւններն աչքէ անցունելու համար։

—Երէկ առաւօտ Պիրէոնէն Պոլսոյ Նաւահանգիստն հասաւ անգլիական կայմանաւն ուր 114 զբօսաշրջիկներ կը գտնուին։

—Եղեռնագործ ատեանն երէկ դատեց Բաֆի, Օսման, Շաման, Մէհմտ, Իսրահիմ ու Մէհմէտ անուն չարագործներն, որք Բիթթի էֆէնտի անուն մարդու մը դրամը կողոպտած էին ափ մը տիրմ նետելով երեսին և գետինը պառկեցնելով։ Դատարանը երեքական տարուան չղթայակապ աշխատութեան դատապարտեց այդ չարագործները։

—Ի Մատրիտ հրատարակեալ Էլ-Էբլիլ լրագրոյն ի Թուրքիա մուտքն արգիլուեցաւ։

—Անցեալ իրիկուն Պոլսոյ Լութֆի փաշա թաղին մէջ մէկ քանի չարագործք համայիլ անուն ծամագործի մը վրայ յարձակեցան և կոկորդը սեղմելով ձեռքը գտնուած պայուսակն, յորում ժամացոյցներ կային, յափշտակեցին և փախան։

—Քառասուն և չորս տնուոր իսլամ գաղթականներ երէկ մայրաքաղաքս եկան Վառնայէն։

—Իզմիրի մերձակայ Պուլատան կոչուած տեղը քսանմեայ թուրք աղջիկ մը անձնասպան եղեր է հետեւեալ պարագայից մէջ։ Աղջիկը տեսնելով որ իրմէ երեք կը դարձունէր տեղացի երիտասարդ մը որ առաջ բուռն սէր մը յայտնած էր, վերջինն դիմումմը կ'ընէ, սակայն տմարդաբար կը մերժուի։ Ասոր վրայ մերձակայ արտ մը կերթայ ու մէջքի գօտին քակելով թզենիի մը ճիւղէն կը կախուի։ Բանի մը ժամ վերջը անհաւատարիմ սիրահարը որ չուտով զղջման եկած էր, աղջիկը փնտռելու կուգայ, և անոր դիակը կը գտնէ։

—Երէկ պատմեցինք թէ առջի գիշերը Օրթագիւղի նաւամատոյցին վրայ գտնուող սանտալեանճի Տիգրանի խանութին մէջ աշխատող Արիֆ և Ալի վիրաւորուած էին եղուրտէը։ Անտրիքօ անուն մարդու մը կողմէ։ Անտրիքօ և Տիգրան նոյն իրիկունը միասին ժամանակ կ'անցնեն գինետան մը մէջ մինչեւ ժամ 4։ Անտրիքօ կըսէ Տիգրանին թէ Արիֆի ու Ալի նոյն գիշերն երկու կին տարած են իւր խանութը։ Ասոր վրայ երկուքն ի միասին խանութ կ'երթան, սակայն կնոջ հետք մը անգամ չեն գտներ։ Անտրիքօ գիշերուան ժամ 8ին կրկին անգամ խանութ կերթայ եւ Արիֆն արթնցնելով կ'առաջարկէ որ զինքն ալ ներս առնուն, պնդելով որ անպատճառ երկու կիներ կան ներսը։ Այս պատճառաւ Արիֆի և Անտրիքօյի միջ

ԱՐԱՐԱՏ

Հրատարակվում է Էջմիածնի Մայր Աթոռի տպարանում

Տարեգրությունը՝ 20 դրամ

Գնվում է Էջմիածնի Մայր Աթոռի գրասենյակում

Գինը 1 դրամ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՐՏԵՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ռուսական Կայսրութիւն

Ռուսական Կայսրութեան Գերագոյն Հրամանատարը Ռուսական Կայսրութեան Գերագոյն Հրամանատարի հրամանով հրամայեցի հրատարակել հետեւեալ հրամանը՝

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

1

ՆՕՐԹՔ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԷՐՔԸՆԹԱՑԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՆԳԼ ՈՍԿԻ 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 6,515,542
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐԻՈՅ 2,085,347

ՆՕՐԹՔՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՆԳԼ ՈՍԿԻ 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,581,000
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐԻՈՅ 967,900

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած ընդհանրին 17,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՆԳԼ ՈՍԿԻ 500,000 — ՄԱՐԻԹԱՑՄ — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ԱՆԳԼ ՈՍԿԻ 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ չոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Զալաթիա Գօմիսիօն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ և Պոլսոյ վերստիչեալ երեք Ընկերութեանց

Ա. ՄԱՅԷՐ ԵՒ ԸՆԿ.

Թերա, Թիւնէլի հրապարակ և Պոլիս, Կամուրջին դէմ ի Գալաթիա

Զմրան համար մեծ քանակութեամբ
նոր հանդերձներ եկած են
ՉԱՓԱԶԱՆՑ ԱԺԱՆ ԳՆԵՐՈՎ.

ՎԱՂԱՆԱՏԱՀԱՆԴԷՍ
ԲԱՐԻՋԵԱՆ ՆՈՐ ԱՊՐԱՆԱՑ
ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ 287

ՀԱՋԻ ՇՆՉԱՐԳԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՊՐՈՆՇԻԴԻ, ՀԱԲԲՈՒԹԻ, ՑՐՏԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁՈՑԻ ՆԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՇՆՉԱԳՈՂԻ ԵՒ ԻՈՁԱԳՈՂԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՆ դէմ իբր ապահով դարման այս դեղին վայելած համբաւը շատ կը հաստատուի այն բազմաթիւ նամակներով զորս Պ. Լուսէլ կ'ընտանոյ անանցիէ որք գործածած և ճանչցած են նորա յատկութիւնները։

«Անգլիոյ թագուհւոյն Նէրլի թագաւորական վրայ, ի Ուիք, ընկոսիա.

«Սիրելի պարոն, Ըստ որում կը նեղուէի յամառ հազէ մը որ գիշերը կ'արգելուր ինձ քնանալ և ցերեկը հանգիստ անցունել, վասն. Կոմս Քարթնէսյան ձնարարեց ինձ գործածել ձեր անուշական բալասանն անիսոնի հատիկներով և կը համոզուիմ ձեզ թէ առաջին գործածութենէն իսկ զգալի բարւոքում կրեցի, առաջ իսկ պէտք ունենալու գործերս դադրեցնելու, և առաջին փոքր որուանը բոլորովին բուժեց զիս։ Ուստի անոր ազդեցութեան վրայ ունեցած մեծ վստահութեամբս կը յանձնարարեմ զայն այլոց։ (Սար.) Վ. Լինդել, Նեղլի թագաւորական»

Այդ վաճառուի ամէն դեղատանց և արտօնեալ դեղերու վաճառականաց քով, շիշը 1 շիլին 1½ բէնսի, 2 շիլին 3 բէնսի և 11 շիլինի։—Պատրաստեալ ձեռամբ ԹՈՄԱՍ ԲՈՎԷԼԼ, 4, Ալպիոն Բուլէյս, Պլաքֆրիարս բրտ, Լոնտոն։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով.
64 Մ. ԷՄՄԻՆՆԵՏ ԳԱԲՐԻԱՆԱ
Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Գ.ղվատա, պահականոցին քով, կայսրան Թրամուէյից, 95 և 67

Լ'ԱՎԱՆԻՐ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ — L'AVENIR DES FAMILLES

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՎԱՄՆ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ
ԿԸ ԳՈՐԾԷ
ԸՆԴ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵՆՄԲ ԳԱՂԻՈՅ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Է ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
61, ՌԷՊԻՒԳԼԻՔ ՓՈՂՈՑ, ԼԻՈՆ 61 (ՖՐԱՆՍԱ)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 80,000,000 Ֆրանք — ՄԻՆՉԵՒ ՅԱՅՍՕՐ ԵՂԱԾ ՎՃԱՐՄՈՒՆՔ 1,500,000 Ֆրանք

Լ'ԱՎԱՆԻՐ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ, ընկերութիւնն, որ հաստատուած է նպաստելու համար փոքր խնայողութեանց, արագ զարգացում մ'ունեցած է։ Իր նպատակն է որոշեալ պայմանածամի մէջ վերակազմել դրամագլուխն։

Ընկերութեան գործառնութիւնք բազմազիմի են, ինչպէս շաբաթական արժէից և փոխ տրուած դրամագլխոյ ապահովագրութիւն, կրօնական դրամագլխոյ մը վերակազմութիւն, երաշխաւորութիւնք և գլխավճարք փոխառութեանց և ճարտարարուեստից և վաճառականութեան մէջ գործածուած դրամագլխոյ, մանկանց համար օժիտք, Հանրապետական անուանի ծերութեան համար, ցկեանս ներ եկամուտներու կազմութիւն, և մի բան այն ամէն գործառնութիւնք որոց նպատակն է խնայողութիւն։ Ընկերութեան Պոլսոյ գործակալութիւնն սկսած է 1884 Յունուար 1 էն։

Տեղեկութեանց և բաժանորդագրութեան համար դիմել առ Պետրոս էֆէնտի Անպարեան, գործակալ Ընկերութեան ի Կ. Պոլիս, Թաշ խան, Թիւ 40 Պահչէ Գաբու, Պոլիս։ 42

ՇՈՎԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՍԷԼԵԱՆ
Ն. ԲԱՖԲԻ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Բօնիի դէպի Կանանաստրաչ բանաղ

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Անդրոն որ պիտի մեկնի մայիսի 1ին։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիայ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 300 Ֆրանք
Բ. » 220 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւագնէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՄՈԹԷ ԲՐՕՎԻԼ
Թիւ 17-18 Ֆիւշիւք Միւսէթ
371 Մոմհանէ փողոց, Թիւ 14

ՖԻՆԱՐՏ (CUNARD).
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՓԵՆԱՒՈՒՈՑ

Ուղղակի երկաթուղի անցեալ Լիվերբուլ և Ամերիկայ դէպ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Բաստրիա	7718	Գասպիոնիա	4841
Էգիպտիա	7718	Գալիէնա	4535
Էրիա	7391	Ամարիա	2574
Ալբանիա	7268	Մարսեան	2109
Հաւանիա	5587	Ադրիա	2393
Ալեքսանդրիա	5517	Բարսիսոան	2168
Կալիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիրիա	4557	Բարիտա	2144
Ալէքսօ	2143	Թրինիտատ	1899
Քէսար	1876	Մորոգգօ	1855
Էրպուրկ	1614		

Թրինիտատ չոգենաւն, նաւապետ Քինի, Օգոստոսէն գառնալով, ապրիլ 2ին Լիվերբուլ պիտի ուղեւորի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՒՆ գործակատար
Thomas C. Joly
Թիւ 1, Ֆիւշիւք Հալվի փաշա խան, Գալաթիա
196

Լ'ԷՍՊԷՐԱՆՍ — L'ESPERANCE

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Արտօնեալ Դրամագլուխ	ֆր.	10,000,000
Ստորագրեալ	»	1,000,000
Վճարեալ	»	864,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի ամէն տեսակ կալուածներ, կարասիք, մթերանոցներու և վաճառատանց մէջ գտնուած ապրանքներ՝ խիստ դիւրամատչելի գներով և ամենայարմար պայմաններով։

Ընկերութիւնս մեծադումար գործեր կարենալ ապահովագրելու համար միացած է Եւրոպեան չորս կարեւոր ընկերութեանց հետ՝ որոց Դրամագլուխը կը հասնի առաւել քան 16,000,000 ֆրանքի։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ի գրասենեակս Ընդհանուր Գործակալութեան, ի Պոլիս, Պահչէ Գաբու, Ճէլալ պէյ խանի ճիւղ դէմ թիւ 21-22։ Ընդհանուր Գործակալք բովանդակ Թուրքիոյ
320 ՍԱՀԱԿ ԳԱՏԻՆ և ԸՆԿ.

ՆՈՒՊԻԱԿԱՆ ՆԷՐԿ

Իրեան յարմար է ներկելու համար կոշիկներն որք առաջին անգամն կը փայլին, առանց իւղանալելու պէտք ունենալու։ Այս փայլն, որ նշանաւոր պայծառութիւն մ'ունի, ամբողջ շաբաթ մը կը տեւէ։ Կոշիկներն անթափանցելի կ'ելնէ ջուրի և խոնաւութեան։ Տիկնոջ կամ ուրիշ ազատութիւններու գիւրաւ կը վերցուին թէպետ լաթով մը, առանց փոխելու ներկին փայլը կամ գոյնը։

Այս ներկը կը յարմարի արանց և կանանց ամէն տեսակ կոշիկներու։ Կարելի է գործածել զայն նորոգելու համար ճամբորդութեան կապեալները։

Գործածման եղանակ. Ներկելի առարկան խնամով սրբել, այնպէս որ հին ներկէն հետք չմնայ։ Ապա փայլուն հեղուկին քսել, կամ՝ ապունգի լաթով մը կամ վրձինով։ Թրջուած մակերը դիմեն ինքնին կը չորնայ։

Զգուշանալ կեղծերէն։

Ընդհանուր կենտրոնատեղին է ԷՄՄԻՆՆԵՏ ԳԱԲՐԻԱՆԱ, Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Գ.ղվատա, Պահականոցին քով, կայսրան Ղալաթիա-Հիլիի թրամուէյից, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 7

GUERISON Prompte et Certaine!
Affections des voies urinaires, Blennorrhagies, Catarrhe, Cystite, Néphrite suppurée, Mal de Bright, Coliques néphrétiques, Enthérite chronique.

CAPSULES DE SANTAL DE LACROIX
PHARMACIEN DE 1re CLASSE de Paris
LAURÉAT de la SOCIÉTÉ de PHARMACIE de Paris
Lauréat et Ex-Préparateur de l'École supérieure de Pharmacie de Paris
76, Rue du Château-d'Eau, 76
PARIS
DÉTAIL : DANS TOUTES LES PHARMACIES

Ընդհանուր մթերանոցն է ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆ ԺՈԶԷՖ ՔԱՆԶՈՒԲԻ, Մեծ Փողոց Բերայի, և ԴԵՂԱՐԱՆ Ա. ՄԵՐՀԱՄԻԹՃԵԱՆ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, 18 64

EMULSION SCOTT

(ՍԿՕՏԻ ՕՀԼԲԻԿ)

ՄՈՐԻՒ ՁԿԵՆ ՅՈՒՏ ԻՒՂ

Իբրեւ ոչ ոք չորոյ՝ սոսկալի

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԿՕՏԻ և ԲՕՆԻՆԻ,
ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ անսորժահամ է

Մորիւ ձկան հոտ իւղի բոլոր յատկութիւններն զատ, հիպոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ հոլովները
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճղաձծութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, անսորժահամ հոտ՝ ունի, գիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի դեղաւաճառաց և դեղագործաց քով։
Գործակատարք ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄՄԻՐ ԵՒ ՀԻՐՁԷԼ 81

ԼԱ ՌՈՒԱՆԷԶ

LA ROUENNAISE

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի 1837

Կեդրոնատեղի՝ 18, Սէն-Մառք փողոց, Բարիզ

Դրամագլուխ, 4,000,000, Վճարեալ ընտանեաց իբր 30,000,000

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ի գրասենեակս ընդհանուր գործակալութեան, Ղալաթիա, Մահմուտիէ փողոց, Թիւ 2, Ճէրէմեան խան, Գամանտոյի Պանգային դիմաց։

Ընդհանուր գործակալք բովանդակ Թուրքիոյ և Յունաստանի
166 ՍԻՄՈՆ ՔԱՑՍԷՐԼԵԱՆ և ԸՆԿ.

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

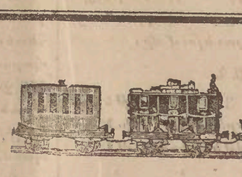

ՍՏՊԹԷՆՍՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒԶԻՒՔ—ԶԷՔՄԷՃԷ

Սկսեալ ի 3 Հոկտեմբեր (Ն. Տ.) 1889, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒԶԻՒՔ—ԶԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒՌՔԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	6	8	10	52	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44
	Առաւօտ											Իրիկուն									
	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.
Կ. Պոլիս	6 30	7 —	7 30	7 50	8 30	9 —	9 30	10 —	10 30	11 30	12 ...	1 30	2 ...	2 30	3 ...	4 —	4 30	5 ...	5 30	6 —	6 30
Գալատա—դարձ	6 29	7 9	7 39	8 8	8 39	9 9	9 39	10 9	10 39	11 39	12 13	1 39	2 8	2 39	3 9	4 9	4 39	5 9	5 39	6 9	6 39
Եէնիի—դարձ	6 43	7 13	7 43	...	8 43	9 13	9 43	10 13	10 43	11 43	12 17	1 43	2 12	2 43	3 13	4 13	4 43	5 13	5 43	6 13	6 43
Տաուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամաթիա	6 49	7 19	7 49	...	8 49	9 18	9 49	10 19	10 49	11 48	12 22	1 49	2 17	2 49	3 18	4 19	4 49	5 19	5 49	6 19	6 49
Եէտի—գուլէ	6 54	7 23	8 1	8 22	8 54	9 21	9 53	10 23	10 53	11 54	12 25	1 54	2 20	2 53	3 22	4 24	4 54	5 23	5 55	6 25	6 55
Մարդիրիւդ	7 9	7 34	8 12	8 39	9 6	...	10 4	10 34	11 6	12 6	—	2 6	...	3 4	3 36	4 34	5 6	5 34	6 8	6 36	7 6
Ամ Մթէքսանա	7 18	...	8 21	8 52	9 15	...	...	...	11 15	12 16	—	2 15	...	...	3 45	...	5 15	...	6 26	...	7 15
Քիւչիւք Զէք.	...	...	...	9 3	...	...	...	...	...	12 24	—	...	...	...	...	...	...	...	6 34	...	...

ՔԻՒԶԻՒՔ—ԶԷՔՄԷՃԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒՌՔԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	51	43
	Առաւօտ											Իրիկուն									
	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.
Քիւչիւք Զէք.	...	6 50	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Ամ Մթէքսանա	6 30	7 —	...	8 —	8 30	...	9 30	...	...	...	...	1 20	...	...	...	...	...	...	6 15	...	...
Մարդիրիւդ	7 40	7 10	7 40	8 11	8 40	...	9 40	10 10	10 40	11 37	...	1 30	...	2 30	...	4 ...	...	5 30	...	6 27	...
Եէտի—գուլէ	6 52	7 22	7 51	8 23	8 52	9 26	9 54	10 24	10 52	11 51	...	1 40	...	2 40	3 10	4 10	4 40	5 40	6 10	6 42	7 5
Սամաթիա	6 56	7 26	...	8 26	8 56	9 29	9 58	10 28	10 56	11 55	...	1 25	1 53	2 25	2 54	3 21	4 23	4 53	5 54	6 24	7 —
Տաուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1 28	1 57	2 28	2 58	3 25	4 27	4 57	5 58	6 28	...
Եէնի—գարու	7	2	7 32	...	8 32	9 2	9 34	10 4	10 34	11 2	12 1	1 34	2 3	2 34	3 4	3 31	4 33	5 3	6 4	6 34	...
Գալատա—դարձ	7 8	7 38	7 59	8 38	9 8	9 38	10 8	10 38	11 7	12 8	1	1 38	2 7	2 38	3 8	3 35	4 38	5 8	6 8	6 38	7 11
Կ. Պոլիս	7 16	7 46	8 7	8 46	9 16	9 46	10 16	10 46	11 15	12 16	1	1 46	2 15	2 46	3 16	3 43	4 46	5 16	6 16	6 46	7 20

Փոքր ծրարներն անխտիր կընդունուին ամէն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մարբիդիւդ կամ աւելի հեռի կայարանաց մէջը բանող կառախմբոց մէջ միայն կընդունուին։ Թիւ 2 և 2 կառախումբերն ունին Ա. Բ. և Գ. կարգի վագոններ։ Միւս կառախումբերն ունին միայն Բ. և Գ. վագոններ։ 196

ԴԵՂ ՁԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տարիներ Այէրի ջերմային հիւանդութեանց այս դեղն՝ որ անխոտան բաղադրութիւն մի է զուտ բուսեղինաց, է դառնահամ և այդու կարգուրիչ ամէն տեսակ ֆիզիկական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճախճախուտ վայրերու ջերմոտ կլիմայից վատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնը և ապաքինիչ ստոյգ յատկութիւնը երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդեանցը ստոյգ գիտութեամբն։ Այս ֆիզիկական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անջատուելի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդը, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորում, որոց ասնունները որոշուած է. ջերմն և սարսուռ, թագուն ջերմ, պարբերական ջերմն, ընդհատեալ ջերմն, մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտը ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճախճախուտ վայրերէ բուրեալ ժահահոտ նիւթերով, կամ բաց աղբանոցներէ և ականներու ծակոտիներէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն ընշնչութեամբ։

Այէրի ջերմի ու տենդից դեղն կը ջնջէ այդ թունաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնը և զուրս կը վանէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործածութիւնն սուազապէս անվնաս և անվնաս է և օգուտն ստոյգ, միայն թէ սրուած հրահանգից համեմատ գործածուի։ Կը ծախուի Մինասեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա Կոստանդնուպոլսոյ։ 151

ՄՈՍ

ՇՈՓԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերբուլ և Մէնչեսթրի դէպ. բանող շոգենաւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Վանգարուա	4200	Ութիւքս	3000
Ֆէրս	4000	Օսպրեյ	3000
Օսմանլի	4000	Նէբեթիա	3000
Սէսոսքիս	3250	Բէրա	3000
Թիպս	3250	Լօրիւս	800
Մակասլա	3250	Օրինտա	800
Մարիոթիս	3250	Սէսիլ	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕՎ և ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
181 31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվերբուլ

Արտօնատէր Ս. ՅԱՄԱՏՅԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ